

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

DRUGI ODJEL

ODLUKA

Zahtjev br. 35853/19
Pantelija ZEC
protiv Hrvatske

Europski sud za ljudska prava (Drugi odjel), zasjedajući 7. veljače 2023. u odboru u sastavu:

Pauliine Koskelo, *predsjednica*,
Lorraine Schembri Orland,
Davor Derenčinović, *suci*,

i Dorothee von Arnim, *zamjenica tajnika Odjela*,
uzimajući u obzir:

zahtjev (br. 35853/19) protiv Republike Hrvatske koji je državljanka Bosne i Hercegovine gđa Pantelija Zec, koja je rođena 1935. godine i živi u Laktašima („podnositeljica zahtjeva”) i koju je zastupao g. D. Rupčić, odvjetnik iz Siska, podnijela Sudu na temelju članka 34. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda („Konvencija”) dana 1. srpnja 2019.,

odluku da se Vladu Republike Hrvatske („Vlada”), koju je zastupala njezina zastupnica, gđa Š. Stažnik, obavijesti o prigovoru na temelju članaka 3. i 6. Konvencije, a da se ostatak zahtjeva proglasi nedopuštenim,

odluku Vlade Bosne i Hercegovine da neće ostvariti svoje pravo da se umiješa u postupak u skladu s člankom 36. stavkom 1. Konvencije i pravilom 44. stavkom 1. Poslovnika Suda,

očitovanja stranaka,
nakon vijećanja odlučuje kako slijedi:

PREDMET SPORA

1. Predmet se odnosi na prigovor podnositeljice zahtjeva da nije mogla dobiti naknadu za nematerijalnu štetu koju je pretrpjela zbog zlostavljanja od strane agenata države 1992. godine.

2. Dana 11. veljače 1992., tijekom rata u Hrvatskoj, policija je podnositeljicu zahtjeva, civilnu osobu, uhitila i predala hrvatskoj vojsci.

Podnositeljica je bila pritvorena u Konačištu ratnih zarobljenika Kerestinec do lipnja 1992. i zlostavljali su ju vojnici Hrvatske vojske.

3. Dana 5. studenoga 1997. godine Hrvatska je ratificirala Konvenciju.

4. Tijekom 2007. godine podnositeljica zahtjeva pokrenula je parnični postupak protiv države tražeći naknadu štete zbog zlostavljanja. U to vrijeme istraga ratnih zločina koje su počinili pripadnici Hrvatske vojske u Kerestincu bila je u tijeku od 2001., no nije dovela do podizanja optužnice.

5. Presudom koja je postala pravomoćna 7. travnja 2011., građanski sudovi odbili su podnositeljčinu tužbu jer je podnesena izvan objektivnog zakonskog roka zastare napominjući da, budući da nisu donesene nikakve osuđujuće presude u kaznenom postupku, duži zakonski rok zastare nije primjenjiv.

6. U studenom 2011. nadležni državni odvjetnik podigao je optužnicu protiv S. K.-a, zapovjednika Konačišta ratnih zarobljenika Kerestinec, i nekoliko drugih pripadnika Hrvatske vojske zbog ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika, među ostalim podnositeljice zahtjeva. U travnju 2016. raspravni sud proglasio ih je krivima za kaznena djela koja su im stavljena na teret. U veljači 2017. Vrhovni sud potvrdio je njihovu osudu.

7. Prema hrvatskom pravu, kad je šteta uzrokovana kaznenim djelom, objektivni zakonski rokovi zastare za zahtjeve za naknadu štete produljuju se tako da odgovaraju rokovima propisanim za progon kaznenih djela. S obzirom na to da kazneni progon za ratne zločine ne zastarijeva, dana 4. svibnja 2017. podnositeljica zahtjeva zatražila je ponavljanje prvotnog parničnog postupka, pozivajući se na osudu vojnika Hrvatske vojske za ratne zločine.

8. Prema hrvatskom pravu, prijedlozi za ponavljanje postupka, ako se temelje na pojavi novih dokaza ili na činjenici da je nadležno tijelo pravomoćno riješilo prethodno pitanje na kojem se temeljila odluka građanskog suda, mogu se podnijeti u roku od pet godina od pravomoćnosti presude donesene u parničnom postupku čije se ponavljanje traži. Podnositeljčin prijedlog za ponavljanje postupka stoga je odbačen jer je podnesen izvan objektivnog zakonskog roka zastare od pet godina. Građanski sudovi nisu prihvatili tvrdnju podnositeljice zahtjeva da nije mogla poštovati taj rok jer je kazneni postupak protiv pripadnika Hrvatske vojske toliko dugo trajao.

9. Podnositeljica zahtjeva prigovorila je na temelju članka 6. stavka 1. Konvencije zbog odluka domaćih sudova kojim je njezin prijedlog za ponavljanje parničnog postupka protiv države odbačen. Prigovorila je i, na temelju članka 3. Konvencije, zbog činjenice da u konačnici, zbog duljine trajanja istrage i kaznenog postupka protiv pripadnika Hrvatske vojske, nije mogla ostvariti naknadu štete zbog zlostavljanja.

OCJENA SUDA

10. Sud smatra da nije potrebno odgovoriti na sve tvrdnje stranaka jer je zahtjev u svakom slučaju nedopušten iz sljedećih razloga.

11. Kad je riječ o prigovoru podnositeljice zahtjeva na temelju članka 3. Konvencije da nije mogla ostvariti naknadu štete zbog zlostavljanja kao rezultat duljine trajanja istrage i kaznenog postupka, Sud na početku primjećuje da se zlostavljanje podnositeljice zahtjeva od strane vojnika Hrvatske vojske dogodilo 1992. godine, odnosno prije nego što je Konvencija stupila na snagu u odnosu na Hrvatsku 5. studenoga 1997. (vidi stavke 2 i 3 ove odluke). Nadalje primjećuje da je kazneni postupak protiv pripadnika Hrvatske vojske okončan u veljači 2017. (vidi stavak 6 ove odluke), dok je podnositeljica zahtjeva svoj zahtjev Sudu podnijela 1. srpnja 2019., više od dvije godine kasnije.

12. Iz toga proizlazi da je, u onoj mjeri u kojoj se može smatrati da podnositeljica prigovara duljini trajanja istrage i kaznenog postupka protiv pripadnika Hrvatske vojske, odnosno da iznosi prigovor na temelju postupovnog aspekta članka 3. Konvencije, taj prigovor nedopušten na temelju članka 35. stavka 1. zbog nepoštovanja pravila o šest mjeseci te se mora odbaciti na temelju članka 35. stavka 4.

13. Prigovor podnositeljice zahtjeva da u konačnici nije mogla ostvariti naknadu zbog zlostavljanja treba ispitati na temelju članka 13. Konvencije (vidi *Vasil Sashov Petrov protiv Bugarske*, br. 63106/00, stavci 58. – 61., 10. lipnja 2010., i *Klauz protiv Hrvatske*, br. 28963/10, stavak 38., 18. srpnja 2013.).

14. Uzimajući u obzir činjenicu da se na članak 13. ne može pozivati nezavisno, već samo u vezi s jednim ili više materijalnih članaka Konvencije, te zato što je zlostavljanje podnositeljice izvan vremenske nadležnosti Suda (vidi stavak 11 ove odluke), proizlazi da je prigovor na temelju članka 13. nespojiv *ratione temporis* s odredbama Konvencije u smislu članka 35. stavka 3. Konvencije i mora se odbaciti na temelju njezina članka 35. stavka 4.

15. Kad je riječ o podnositeljčinu prigovoru na temelju članka 6. stavka 1. Konvencije, Sud na početku primjećuje da je parnični postupak u kojem su domaći sudovi zbog zastare odbili tužbu podnositeljice zahtjeva radi naknade štete protiv države okončan 2011. godine (vidi stavak 5 ove odluke). Međutim, podnositeljica zahtjeva podnijela je svoj zahtjev Sudu 1. srpnja 2019., odnosno izvan šestomjesečnog roka utvrđenog u članku 35. stavku 1. Konvencije, pri čemu se podrazumijeva da njezin naknadni prijedlog za ponavljanje postupka nije djelotvorno pravno sredstvo koje bi moglo prekinuti tijek tog roka (vidi, među brojnim drugim izvorima prava, *Sapeyan protiv Armenije*, br. 35738/03, stavak 23., 13. siječnja 2009.).

16. Iz toga proizlazi da je, u mjeri u kojoj treba smatrati da se podnositeljčin prigovor na temelju članka 6. stavka 1. Konvencije odnosi na

nedostatak pristupa sudu u postupku koji je okončan 2011. godine, taj prigovor nedopušten na temelju članka 35. stavka 1. zbog nepoštovanja šestomjesečnog roka te se mora odbaciti na temelju članka 35. stavka 4.

17. Kad je riječ o podnositeljičinu prigovoru zbog odluka domaćih sudova kojim je njezin prijedlog za ponavljanje parničnog postupka protiv države odbačen, Sud ponavlja da, iako se članak 6. stavak 1. obično ne primjenjuje na postupak povodom prijedloga za ponavljanje postupka, priroda, opseg i posebne značajke takvog postupka u danom predmetu i u konkretnom pravnom sustavu mogu dovesti taj postupak u područje primjene tog članka (vidi *Bochan protiv Ukrajine (br. 2)* [VV], br. 22251/08, stavak 50., ECHR 2015). U ovom predmetu podnositeljičin prijedlog za ponavljanje postupka je odbačen isključivo iz postupovnih razloga, odnosno, jer je podnesen izvan petogodišnjeg zakonskog roka zastare, a da se domaći sudovi ni na koji način nisu bavili osnovanošću predmeta (vidi stavak 8 ove odluke i usporedi nasuprot tome predmet *Trivkanović protiv Hrvatske (br. 2)*, br. 54916/16, stavak 58., 21. siječnja 2021.). Iz toga proizlazi da postupak povodom prijedloga podnositeljice za ponavljanje postupka nije bio odlučujuć za utvrđivanje njezinih prava i obveza građanske naravi i da stoga članak 6. stavak 1. nije primjenjiv na taj postupak.

18. U skladu s tim, taj dio prigovora na temelju članka 6. stavka 1. Konvencije nedopušten je jer je nespojiv *ratione materiae* s odredbama Konvencije u smislu članka 35. stavka 3. točke (a) i mora biti odbačen sukladno članku 35. stavku 4. Konvencije.

19. Sud primjećuje da od 2017. godine podnositeljica zahtjeva može zatražiti naknadu štete izravno od pripadnika Hrvatske vojske S. K.-a i D. P.-a na temelju pravomoćne kaznene presude kojom su osuđeni za ratne zločine (vidi stavak 6 ove odluke).

Iz tih razloga Sud jednoglasno

utvrđuje da je zahtjev nedopušten.

Sastavljeno na engleskome jeziku i otpravljeno u pisanom obliku dana 9. ožujka 2023.

Dorothee von Arnim
Zamjenica tajnika

Pauliine Koskelo
Predsjednica

Prevela prevoditeljska agencija Alkemist

ODLUKA ZEC protiv HRVATSKE

ALKEMIST
European Translation Agency
ALKEMIST STUDIO d.o.o.
Miramarska 24/6, 10 000 Zagreb
OIB: 72466496524